

TALEPAPIR

Dato: 26. oktober 2010
Kontor: Familiesammenførings
kontoret
J.nr.: 10/21904
Sagsbeh.: HAV

Talepapir

Titel Drøftelse af spørgsmål C – G vedrørende hjemsendelse af nordiske statsborgere efter lov om aktiv socialpolitik § 3, stk. 4

Målgruppe Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik
Anledning Samråd
Taletid Ukendt
Tid og sted 26. oktober 2010 kl. 10.15

Jeg går ud fra at udvalget er indforstået med, at jeg besvarer de stillede spørgsmål samtidigt.

Udvalget har stillet mig en række spørgsmål om et juridisk regelsæt og praksis vedr. hjemsendelse af nordiske statsborgere.

Da der synes at herske en række misforståelser om regler og om, at praksis skulle have ændret sig, gør jeg i det følgende også rede for tidligere regerings – det vil sige den socialdemokratiske regerings praksis.

Det er nemlig sådan, at de regler og den praksis, der i dag kritiseres af socialdemokraterne, er indført af socialdemokraterne selv. Dog er der en del, der synes at tale for, at tidligere socialdemokratiske ministre har udsendt flere, end jeg har.

Da reglerne ikke har været drøftet tidligere i udvalget, er der god grund til, at det står klart, hvordan det er med regler og praksis, da det er min opfattelse, at juridisk opdatering er forudsætningen for en seriøs politisk diskussion.

Da der er tale om et åbent samråd, må jeg gå ud fra, at udvalget ikke ønsker en tilbundsgående redegørelse for de enkelte sager. Jeg er selvsagt afskåret fra at beskrive de enkelte sager, da der kan være tale om personfølsomme oplysninger.

Da der i min ministertid er tale om meget, meget få sager, der har været behandlet i ministeriet om hjemsendelse af nordiske borgere, betyder det også, at de ville være så meget desto lettere at identificere, hvis jeg begyndte at beskrive de meget få sager.

Derfor kan jeg kun give nogle meget overfladiske oplysninger om sagerne, da jeg jo netop ikke må identificere de enkelte sager i et åbent samråd.

Og så til besvarelsen af de enkelte samrådsspørgsmål:

Det første samrådsspørgsmål er samrådsspørgsmål C og lyder:

Spørgsmål C

Vil ministeren gøre rede for de aftaler, der ligger til grund for de nordiske landes samarbejde om de nordiske statsborgere, herunder disses rettigheder ved ophold i de nordiske lande, de ikke er statsborgere i?

Svar C

De nordiske landes samarbejde om de nordiske statsborgere følger hovedsageligt af Nordisk Konvention om social sikring af 18. august 2003, som regulerer nordiske statsborgeres ret til erhvervelse af ydelser, nemlig arbejdsløshedsdagpenge og pension fra et andet nordisk land end deres hjemland.

Derudover regulerer Nordisk Konvention om social bistand og sociale tjenester af 14. juni 1994 de nordiske statsborgeres rettigheder ved ophold i et andet nordisk land, som de ikke er statsborger i. Heri omhandles bl.a. borgernes ret til modtagelse af offentlige ydelser til forsørgelse under deres ophold.

Det følger af konventionen om social bistand og sociale tjenester artikel 7, at nordiske statsborgere under deres ophold i et andet nordisk land har ret til at modtage sociale ydelser til forsørgelse.

Denne ret til sociale ydelser udelukker dog ikke en hjemsendelse af borgerne.

Det fremgår udtrykkeligt af artikel 7 i konventionen, at konventionen udelukkende yder beskyttelse mod hjemsendelse af en nordisk borger enten fordi

- den pågældende har haft lovligt bopæl i landet i de sidste tre år, eller
- når det konkret vurderes, at en borger bør have lov til fortsat at bo i landet uanset pågældendes behov for sociale ydelser, på baggrund af pågældendes familieforhold, tilknytning til landet eller omstændighederne i øvrigt.

Spørgsmål D

Ministeren bedes redegøre for den tidligere praksis i Danmark i forhold til hvornår, man udviste nordiske statsborgere fra Danmark, når der ses bort fra sager, hvor udvisningen sker på grund af kriminalitet.

Svar D

Jeg kan indledningsvis oplyse, at sagsområdet har ført en lidt omtumlet tilværelse.

I perioden fra 1991 til 1998 blev sager af denne karakter behandlet i Socialministeriets departement.

Den 1. juli 1998 blev kompetencen til at træffe afgørelse om hjemsendelse af nordiske statsborgere flyttet fra Socialministeriet til Den Sociale Sikringsstyrelse (Sikringsstyrelsen) med klageadgang til Ankestyrelsen.

Såvel Sikringsstyrelsen som Ankestyrelsen var organisatorisk underlagt Socialministeriet.

Ved regeringsdannelsen i november 2001 blev Beskæftigelsesministeriet oprettet.

Det blev samtidigt ved kongelig resolution af 27. november 2001 besluttet, at sager vedrørende lov om aktiv socialpolitik bortset fra kap. 10 og 10 a, §§ 22-29 og 87 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, skulle overføres fra Socialministeriet til Beskæftigelsesministeriet.

Ved kongelig resolution blev sagsområdet pr. 1. september 2007 flyttet fra Sikringsstyrelsen til

Udlændingesservice med Integrationsministeriet som klagemyndighed.

Jeg kan oplyse, at det af de papirer, som jeg har kunnet finde, fremgår, at der ikke er tale om en ny praksis på området.

Hjemsendelse af nordiske statsborgere under henvisning til manglende forsørgelsesgrundlag var allerede reguleret i lov nr. 455 af 10. juni 1997 om aktiv socialpolitik og inden da i lov om social bistand.

Som jeg har kunnet få det oplyst om dette område, som altså både har hørt under socialdemokratiske socialministres ansvarsområde herunder Henrik Dam Kristensens, så traf Sikringsstyrelsen fra 1998 og til udgangen af 2002 beslutning om ca. 100 hjemsendelsesafgørelser og de fleste af disse sager vedrørte nordiske statsborgere.

Jeg har oplysninger fra et tværministerielt udvalg. Men da der er tale om et åbent samråd, er jeg afstået fra et større efterforskningsarbejde om enkeltsagerne, da jeg er afskåret fra at omtale dem i et åbent samråd.

I perioden 2004 til 31. august 2007 traf Sikringsstyrelsen 33 hjemsendelsesafgørelser, men jeg ved ikke, om det også vedrører EU borgere.

Der foreligger ikke opgørelser over antallet af hjemsendelsesafgørelser for perioden 2002 - 2004.

I perioden ultimo september 2007 til august 2010, altså i en periode på knapt 3 år har Udlændingesservice truffet afgørelse om i alt 14 sager.

13 af de 14 af sagerne er blevet påklaget Integrationsministeriet.

De 14 sager har jeg fået oplyst vedrører 1 finne, 1 nordmand, 7 svenskere og 5 islændinge.

Ministeriet har hjemvist 2 af de påklagede afgørelser til Udlændingesservice til fornyet behandling.

4 afgørelser er blevet omgjort.

Så er der 7 sager tilbage.

Integrationsministeriet har stadfæstet 5 afgørelser.

2 klagesager er fortsat verserende.

For så vidt angår ministeriets 5 stadfæstelser kan jeg yderligere oplyse, at 3 af stadfæstelserne beroede på en konkret vurdering af sagens omstændigheder.

2 af stadfæstelserne skyldtes, at de pågældende klagere under ministeriets sagsbehandling frivilligt var udrejst.

Da der er tale om et åbent samråd, kan jeg som nævnt ikke i øvrigt komme nærmere ind på indholdet af de konkrete sager.

Jeg skal dog ikke undlade at anføre, at jeg er meget overrasket over oppositionens tilgang til dette sagsområde, da blandt andre Socialdemokraternes nuværende integrationsordfører selv har siddet i spidsen for området tilbage i perioden 2000-2001, da hr. Henrik Dam Kristensen var socialminister.

Som det er fremgået, traf de relevante myndigheder under det daværende Socialministerium – også i perioden op til regeringsskiftet i november 2001 – afgørelser om hjemsendelse.

Spørgsmål E

Hvilke grunde er der til, at ministeren har ændret praksis vedrørende nordiske statsborgeres rettigheder i Danmark?

Svar E

Se det er jo et spørgsmål, der svarer til følgende spørgsmål. Hvorfor slog du din mor ihjel.

Jeg synes, det er uværdigt at oppositionen optræder på den måde. Der ligger i spørgsmålet en påstand, som falder tilbage på spørgeren selv.

Som sagt den praksis, der også føres i dag, blev indført under en socialdemokratisk regering.

I min ministertid har Integrationsministeriet altså truffet afgørelse om hjemsendelse i siger og skriver 5 sager, medens to er verserende.

Det, der undrer mig er, at oppositionen så useriøst er rendt med en halv vind.

Men det, der undrer mig endnu mere er, at der altså er politikere i andre nordiske lande, der ikke mener, at man vil modtage egne statsborgere i et antal af et par stykker om året.

Jeg kan desuden oplyse, at jeg i et brev til nordisk råd den 26. maj har oplyst, at der ikke er tale om en ny praksis, og at jeg ikke finder, at der i den nordiske konvention er tale om et forbud mod hjemsendelse, men

at der stilles en række krav til, hvornår hjemsendelse kan ske.

Ministeriet har endvidere i to skrivelser gjort rede for reglerne overfor foreningen Norden.

Praksis på området har altså ikke ændret sig.

Som jeg lige har nævnt, blev reglerne flittigt anvendt også under tidligere regeringer.

Jeg skal understrege, at den danske praksis er i fuld overensstemmelse med artikel 7 i den Nordiske Konvention om social bistand og sociale tjenester af 1994.

Jeg kan endvidere henvise til, at den danske praksis har været prøvet ved Højesteret i 2001.

Højesteret fastslog dengang lovligheden af hjemsendelse af en islandsk statsborger.

Retsgrundlaget var dengang den dagældende bistanndslovs § 4, stk. 1.

Højesteret fastslog, at en afgørelse om hjemsendelse af nordiske statsborgere ikke alene har den konsekvens, at den pågældende ikke har ret til hjælp efter loven.

Højesteret fastslog endvidere, at den pågældendes opholdsret i Danmark bortfalder. Jeg kan henvise til Højesterets dom af 31. maj 2001, optrykt i ugeskriftet U.2001.1875H.

Spørgsmål F

Hvorfor går Danmark enegang i det nordiske samarbejde og udviser nordiske statsborgere, i modsætning til andre nordiske lande?

Svar F

I Danmark følger vi dansk lovgivning.

Danmark har som nævnt haft denne lovgivning meget længe og helt tilbage i den tid, hvor vi under den socialdemokratisk ledede regering havde bistandsloven som ansvarsområde.

Reglerne om hjemsendelse af nordiske statsborgere med behov for vedvarende forsørgelse i lov om aktiv socialpolitik er i fuld overensstemmelse med Nordisk Konvention om social bistand og sociale tjenester fra 1994. Dette er bekræftet af Højesteret i 2001.

Og som nævnt har Danmark benyttet den mulighed for hjemsendelse, der ligger i den nordiske konvention, i ganske mange år og under skiftende regeringer.

Jeg er ikke nærmere bekendt med praksis i de øvrige nordiske lande. Jeg forholder mig til dansk lovgivning, og til at den mangeårige danske praksis på området er i overensstemmelse med den nordiske konvention.

Jeg finder det rigtigt at holde fast i de gældende danske regler for at sikre det danske sociale system mod udnyttelse.

Jeg lægger samtidig stor vægt på, at Udlændingemyndighederne i de konkrete sager tager hensyn til blandt andet familieforhold og tilknytning til Danmark, hvilket både fremgår af den nordiske konvention fra 1994 og lov om aktiv socialpolitik.

Man synes i øvrigt i debatten at glemme, at de pågældende ikke får et indrejseforbud, såfremt de overholder myndighederne påbud om udrejse. De vil derfor kunne genindrejse og bosætte sig i Danmark på ny, såfremt de igen opfylder betingelserne herfor.

Spørgsmål G

Mener ministeren, at det er godt for det nordiske samarbejde, og for samarbejdet mellem ministre og parlamentarikere, når ministeren nægter at møde Nordisk Råds Medborger- og Forbrugerudvalg? Samtidig bedes ministeren uddybende begrunde, hvorfor hun ikke har ønsket at mødes med det relevante udvalg i Nordisk Råd om sagen?

Svar G

Jeg har givet udførlige skriftlige svar på de spørgsmål, der er stillet af Nordisk Råds Medborger- og Forbrugerudvalg om sagen.

Jeg kan for det første henvise til det danske bidrag til den samlede nordiske besvarelse fra marts i år af det oprindelige spørgsmål om de nordiske landes regler og praksis for udvisning og hjemsendelse de seneste 10 år (E3/2010).

For det andet svarede jeg den 26. maj 2010 skriftligt på nogle uddybende spørgsmål fra udvalget (E11/2010).

Sagen er således fuldt oplyst. Reglerne om hjemsendelse af nordiske statsborgere med behov for vedvarende forsørgelse i lov om aktiv socialpolitik er i fuld overensstemmelse med Nordisk konvention om social bistand og sociale tjenester fra 1994. Og der er heller ikke tale om en ny praksis. Praksis har været fulgt under skiftende regeringer.

Jeg har sådan set forsøgt at få en dialog med det pågældende udvalg i nordisk råd, men det virker ikke som udvalget overhovedet er interesseret i dialog.

En dialog skal naturligvis foregå med udgangspunkt i reglernes indhold.

Udvalget i nordisk råd har ikke på nogen måde ønsket dialog endsige, hvad det er, man i udvalget sagligt set er utilfreds med.

Jeg har faktisk efterlyst besked om, hvad det er, man på oplyst grundlag er utilfreds med.

Det har udvalget ikke ønsket at fortælle mig.

Jeg har faktisk bedt udvalget fortælle mig, om udvalget mener, at jeg har handlet i strid med bestemmelserne i Nordisk Konvention om social bistand og sociale tjenester.

Den 1. september skrev jeg således til Nordisk Råds Medborger- og Forbrugerudvalg:

”Nordisk Råds Medborger- og Forbrugerudvalg har ved brev af 2. juli 2010 inviteret mig i samråd den 22. september 2010 vedrørende de danske regler om hjemsendelser af ikke-danske nordiske statsborgere.

Jeg ser ikke behov for at deltage i samrådet.

Jeg kan i den forbindelse henvise til, at Helsingforsaftalen, undertegnet den 23. marts 1962 med

senere ændringer, hvori fastlægges rammerne for det nordiske samarbejde, ikke indeholder bestemmelser, hvorefter man som minister er forpligtet til at deltage i samråd eller møder, som Nordisk Råds fagudvalg inviterer til.

Jeg skal i øvrigt henvise til, at jeg i brev den 26. maj 2010 har orienteret udvalget fyldestgørende om den danske praksis om hjemsendelser af ikke-danske nordiske statsborgere og dens overensstemmelse med Nordisk Konvention om social bistand og sociale tjenester af 1994.

I brevet konkluderes det på baggrund af en gennemgang af de relevante bestemmelser i udlændingeloven, lov om aktiv socialpolitik, Nordisk Konvention om social bistand og sociale tjenester og dansk praksis desangående, at dansk lovgivning og praksis vedrørende hjemsendelse af nordiske ikke-danske statsborgere er i fuld overensstemmelse med artikel 7 i Nordisk Konvention om social bistand og sociale tjenester fra 1994.

Såfremt Nordisk Råds Medborger- og Forbrugerudvalg mener, at jeg har handlet i strid med ovenstående bestemmelser, hører jeg gerne herom.”

Jeg har ikke efterfølgende modtaget nogen henvendelse fra Nordisk Råds Medborger- og Forbrugerudvalg.

Jeg har heller ikke modtaget skriftlige henvendelser fra de nordiske lande om sagen.

Tværtimod har jeg selv rejst spørgsmålet på et møde med nordiske ministre i sommer.

Jeg måtte forstå mødet på den måde, at mine nordiske kollegaer ikke har problemer med de få sager om hjemsendelse.

Det ville da også være meget underligt, om regeringer ikke ønskede at tage egne statsborgere tilbage.

Men det er da klart, at hvis de nordiske regeringer overfor mig fremsætter ønsker om, at konventionen skal ændres, så vil jeg da indgå i en drøftelse med de andre nordiske regeringer.

Men et sådan ønske er ikke fremsat.

Det er, hvad jeg kan oplyse om denne sag.

Jeg ønsker Henrik Dam Kristensen held og lykke til, at han får sit ønske om at blive præsident for Nordisk Råd indfriet.

Jeg er bare nødt til at sige, at hvis han vil bruge denne sag på at blive præsident for Nordisk Råd, så skal han

nok huske at gøre rede for sine egne gerninger i sin egen minister tid, før han retter angreb mod andre.

Man kan sige, at han er den mest kyndige på denne sag, for han har for længst som minister fastlagt en praksis, som senere ministre har fulgt, dog tilsyneladende med den forskel, at han udsendte flere end den sølle håndfuld, jeg har udsendt.